
obsah

Předmluva	8
1 Základní pojmy	10
1.1 <i>Didaktika — metodika — speciální didaktika</i>	10
1.1.1 Současné pojetí metodiky	13
1.1.2 Shrnutí	13
1.2 <i>Poznání — rozvíjení poznání — rozumová výchova</i>	14
1.2.1 Shrnutí	15
1.3 <i>Teoretická východiska metodiky rozvíjení poznání</i>	15
1.3.1 Gnozeologická východiska metodiky rozvíjení poznání	16
1.3.2 Psychologická východiska metodiky rozvíjení poznání	16
1.3.3 Obecně pedagogická východiska metodiky rozvíjení poznání	16
1.3.4 Shrnutí	17
1.4 <i>Smysl a cíl rozumové výchovy v předškolním období</i>	17
1.4.1 Shrnutí	19
1.5 <i>Poznání a výchova</i>	19
1.5.1 Sociální prostředí	20
1.5.2 Věcné prostředí	20
1.5.3 Prostředky masového působení	22
1.5.4 Proces záměrně řízeného poznávání	22
1.5.5 Předpoklady dítěte	23
1.5.6 Shrnutí	23
1.6 <i>Současné pojetí rozumové výchovy v podmínkách mateřské školy</i>	24
1.6.1 Otázka akcelerace a optimalizace	24
1.6.2 Činnost jako základ poznání	26
1.6.3 Vedoucí typy činností dítěte předškolního věku	27
1.6.4 Předmětná činnost	27
1.6.5 Hra	27
1.6.6 Učení	28
1.6.7 Shrnutí	28
1.7 <i>Učební úlohy a pracovní náměty k 1. kapitole</i>	29
2 Zvláštnosti poznávání dítěte předškolního věku	30
2.1 <i>Rozumový vývoj dítěte předškolního věku</i>	30
2.1.1 Zvláštnosti rozumového vývoje dítěte předškolního věku	31
2.1.2 Stadia rozumového vývoje dítěte předškolního věku	33
2.1.3 Shrnutí	34
2.2 <i>Hra jako poznávací činnost</i>	35
2.2.1 Podstata a význam hrové činnosti dítěte předškolního věku	35
2.2.2 Druhy hrové činnosti z hlediska poznávacího	37
2.2.3 Shrnutí	40
2.3 <i>Učení v předškolním věku</i>	40
2.3.1 Podstata a význam učení dítěte předškolního věku	40
2.3.2 Druhy učení a učební situace v mateřské škole	41
2.3.3 Zásady při navozování řízeného učení	44

2.3.4	Shrnutí	45
2.4	<i>Učební úlohy a pracovní náměty ke 2. kapitole</i>	46
3	Podmínky učení dítěte předškolního věku	47
3.1	<i>Organizace podmínek učení dítěte předškolního věku v mateřské škole</i>	47
3.1.1	Řízení praktické poznávací činnosti	48
3.1.2	Vytváření systému poznatků	49
3.2	<i>Vymezení a konkretizace cílů a obsahu poznávacích činností</i>	51
3.2.1	Společenské požadavky na obsah vzdělávání v mateřské škole	52
3.2.2	Výchovné složky a jejich poznávací význam	53
3.3	<i>Strukturace systému činností v mateřské škole z hlediska rozvíjení poznání</i>	56
3.3.1	Úrovně tvořivého poznávání	56
3.3.2	Postup rozvíjení tvořivých poznávacích činností	58
3.4	<i>Učební úlohy a pracovní náměty ke 3. kapitole</i>	60
4	Proces rozvíjení poznání dítěte předškolního věku	61
4.1	<i>Metody a prostředky rozvíjení poznávacích činností v mateřské škole</i>	61
4.1.1	Pojetí metod rozvíjení poznávací činnosti	61
4.1.2	Požadavky na metody rozvíjení poznávací činnosti	62
4.1.3	Přehled dělení metod rozvíjení poznávací činnosti	63
4.1.4	Shrnutí	70
4.2	<i>Vyučovací situace a její složky</i>	71
4.2.1	Obecné zákonitosti vyučovacího procesu	72
4.2.2	Vývoj a posloupnost jednotlivých etap vyučovací situace	73
4.2.3	Podmínky učení	75
4.3	<i>Učební úlohy a pracovní náměty ke 4. kapitole</i>	77
5	Úloha učitelky v procesu rozvíjení poznání předškolního dítěte	78
5.1	<i>Činnosti učitelky v procesu rozvíjení poznání</i>	78
5.1.1	Kritéria pro posouzení činnosti učitelky	79
5.1.2	Posouzení úspěšnosti činnosti učitelky	80
5.1.3	Práce s nadanými dětmi	81
5.2	<i>Motivace hry a učení</i>	81
5.3	<i>Využití didaktických prostředků</i>	83
5.3.1	Hračky	83
5.3.2	Didaktické pomůcky	94
5.3.3	Umělecké prostředky	96
5.3.4	Sdělovací prostředky	99
5.4	<i>Učební úlohy a pracovní náměty k 5. kapitole</i>	102
6	Děti — příroda — společnost	103
6.1	<i>Obsah a metody seznamování s přírodou a společností v mateřské škole</i>	103
6.2	<i>Ukázky a příklady</i>	107
6.2.1	Průběžné pozorování určitého stromu, přírodní lokality apod.	108
6.2.2	Pozorování při činnosti s přírodninami	109
6.2.3	Pozorování počasí	110
6.2.4	Pozorování ptactva a péče o ptactvo, v příznivých podmínkách pozorování lesní zvěře	111
6.2.5	Pokusy v koutku přírody	112
6.2.6	Pracovní činnosti venku — sběr přírodnin — herbář	113
6.2.7	Pozorování a praktická činnost při poznávání neživé přírody	115
6.3	<i>Shrnutí</i>	137
6.4	<i>Učební úlohy k 6. kapitole</i>	138

7	Diagnostika rozumového vývoje předškolního dítěte	139
7.1	<i>Podstata a cíl pedagogické diagnostiky v předškolním věku</i>	141
7.2	<i>Metody a ukázky konkrétních diagnostických postupů</i>	142
7.2.1	Posuzování některých rozumových schopností	147
7.2.2	Hra se stavebnicí jako diagnostický prostředek	165
7.2.3	Zobrazující hry a činnosti	169
7.3	<i>Individualizace vzdělávacího působení</i>	170
7.4	<i>Seznam materiálů, které mohou sloužit jako pomůcka k práci s dětmi v pedagogické diagnostice</i>	173
7.5	<i>Učební úlohy a pracovní náměty k 7. kapitole</i>	173
	Závěrečné slovo k vyučujícím	175
	Seznam použité literatury	177